

студентом, сприяє підсиленню індивідуальній і самостійній роботі майбутніх лікарів. Тестувальні програми використовуються для діагностики знань студентів, позитивним є той факт, що вони дозволяють одночасно тестувати студентів швидко, самостійно обробляють дані та дають оцінку. Іноземні студенти через систему Інтернет залюбки читають електронні навчальні книги, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації, знайомляться з досягненнями своїх викладачів, беруть приклад з них.

УДК: 378:004:614.2.07(07)

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНИХ ВИДАнь ДО ВИДАння

Краснов В.В., Жирок М.М.

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика

Ключові слова: електронні видання, оцінювання якості.

Вступ. Останні роки в Україні значно поширилася така форма видання навчальних матеріалів, як електронні підручники та посібники. Одночасно з цим почали виникати питання щодо оцінювання їх якості та типології. Наразі, ДСТУ 7157:2010 розділяє електронний аналог друкованого видання що відтворює відповідне друковане видання і самостійне електронне видання, що не має друкованих аналогів [1]. Це вже дозволяє відокремити електронні перепублікації друкованих видань від основної сукупності електронної навчальної продукції. Питання оцінювання якості електронних засобів надання контенту для системи освіти залишається відкритим.

Мета. Розглянути питання оцінювання якості електронних навчальних видань.

Основна частина. Ми вважаємо, що аналіз якості електронної навчальної продукції повинен бути ґрунтовнішим, ніж друкованої література. Мова не йде про оформлення зовнішніх атрибутів чи технічну експертизу, які регулюються відповідним законодавством [2, 3]. Необхідно ретельно розглядати питання соціального, етичного і концептуального аналізу змісту матеріалу, його впливу на навчальне середовище з врахуванням реакцій основних споживачів цього продукту.

Вважаємо, що побудова і подальший аналіз самостійного електронного навчального видання (далі – Матеріал) повинен включати такі тематичні напрямки:

- освітні цілі, для яких був підготовлений Матеріал, способи і можливість досягнення цих цілей;
- актуальність та доцільність втілення Матеріалу у навчальний процес ВНЗ;
- докази проведення оцінки та визначення освітніх потреб споживачів (тих, хто навчається) та способи їх задоволення;

- очікувані освітні результати від вивчення Матеріалу (із зазначенням знань, умінь, змін у ставленні та поведінці лікарів, а також впливу на клінічну практику або більш широкі професійні сфери, які можуть бути отримані в результаті вивчення Матеріалу);

- цільова аудиторія, для якої підходить Матеріал;
- відсутність друкованого видання як еквіваленту поданого Матеріалу;
- гарантія збереження персональних даних, підтвердження недоторканості приватного життя і того, що будь-яка інформація, надана тими, хто навчається, буде використовуватися тільки для визначених раніше навчальних цілей;

- ймовірна тривалість взаємодії того, хто навчається, з Матеріалом у годинах для забезпечення виконання освітньої мети/цілей (одна із методик розрахунку надана в методичних рекомендаціях щодо структури, змісту та обсягів підручників і навчальних посібників для вищих навчальних закладів, що представлені у додатку 1 до наказу МОНУ № 588 від 27.06.2008 зі змінами, затвердженими Наказом МОН №11 від 10.01.2009 р. Примітка: Наказ втратив чинність, але методика є доцільною);

- відповідність Матеріалу етичним, правовим, медичним та юридичним вимогам. Повинні бути представлені дані про інформовану згоду пацієнтів та інших учасників щодо включення їх даних до Матеріалу, гарантії забезпечення конфіденційності пацієнтів та інших учасників, відповідність етичним вимогам наукових досліджень, вимогам захисту даних і дотримання авторських прав. Розробник повинен надати гарантії того, що пацієнти не можуть бути ідентифіковані у використаних Матеріалах;

- термін можливого використання;
- відсутність рекламної інформації в Матеріалі;
- опис реального або потенційного конфлікту інтересів особи (осіб), які беруть участь у підготовці змісту Матеріалу. Необхідно, щоб медичний фахівець, відповідальний за розробку Матеріалу, надав повну інформацію про реальний або потенційний конфлікт інтересів. Доходи, пов'язані з самим Матеріалом, при цьому не враховувати не доцільно;

- підтвердження використання тільки ліцензійного програмного забезпечення або такого, що розповсюджується з «відкритим кодом».

Висновки. Електронні навчальні видання ще далеко не розкрили свій освітній потенціал. Запропоновані напрямки їх побудови та подальшого аналізу дадуть змогу гармонійно інтегрувати цей вид електронних засобів навчання в освітнє, професійне і соціальне середовище.

ЛІТЕРАТУРА

1. ДСТУ 7157:2010. Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості. – Чинний від 2010–07–01. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 13 с.

2. ДСТУ ГОСТ 7.9:2009 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Реферат і анотація. Загальні вимоги. – На заміну ГОСТ

7.9-95 (ИСО 214-76); Чинний 2009.12.01. – К.: Держспоживстандарт України, 2009.

3. ДСТУ 4861:2007 Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості. – Чинний 2009.01.01. – К.: Держспоживстандарт України, 2009. – 45 с.

УДК: 378.147.091.33-027.22:378.147.091.39.016:616-053.2

ОПЫТ ПРЕПОДАВАНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЙ У СТУДЕНТОВ, ЗАНИМАЮЩИХСЯ НА КЛИНИЧЕСКОЙ КАФЕДРЕ ПО ПРОГРАММЕ ПРОБЛЕМНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО ОБУЧЕНИЯ

Круть А.С., Пидкова В.Я., Шульга А.А.

Запорожский государственный медицинский университет

Ключевые слова: проблемно-ориентированное обучение, Темпус.

Среди направлений в системе университетского обучения особое место занимает проблемно-ориентированное обучение. В настоящее время более 80% учебных заведений медицинского направления пользуются методикой проблемно-ориентированного преподавания. Реализация программы Темпус, предложенной Европейским Союзом, предусматривает совершенствование системы высшего образования, что должно послужить повышению эффективности подготовки студентов.

В рамках реализации программы Темпус наш университет стал участником проекта «Создание межрегиональной сети национальных центров медицинского образования, главным направлением деятельности которых является внедрение проблемно-ориентированного обучения с применением виртуальных пациентов».

За время работы по программе Темпус (с 2013 года), сотрудники кафедры пропедевтики детских болезней приняли участие в адаптации и рецензировании программы и кейсов, в разработке плана лекций, подготовке и проведении лекций и практических занятий.

Имея возможность сравнить обучение студентов по типовой программе со студентами, обучающимися по программе проблемно-ориентированного обучения, мы отметили более высокую мотивационную готовность к учебной деятельности и более выраженный познавательный мотив у последних. Эта особенность прослеживалась как на практических занятиях, так и во время лекций, на которых акцентировалось внимание студентов на прямой взаимосвязи изучаемых дисциплин с будущей работой.

Кроме того, некоторые кейсы затрагивали вопросы смежных дисциплин, а это стимулирует развитие межкафедральных связей и сотрудничество преподавателей, обогащает опыт и позволяет проводить практические занятия в более интересной форме, более наглядно демонстрировать студентам связь теоретических знаний с практической деятельностью.